

EU sliter med Polen i klimapolitikken - rapport fra miljørådsmøtet 9. mars

Skrevet av: Marie H. Korsvoll og Knut Kroepelien, miljøråder ved EU-delegasjonen, 12. mars 2012

- 26 av EUs medlemsland med forbeholden støtte til Kommisjonens lavkarbonveikart 2050 – krevende danske forhandlinger med Polen som sa nei
- Oppfølgingen etter Durban i økt samarbeid med de minst utviklede landene (LDC), AOSIS-statene (små øystater i sør) og African Group
- EU ønsker å oppgradere FNs miljøprogram UNEP til et specialiced agency UNEO under Rio+20-møtet
- GMO: Ingen enighet om dansk kompromissforslag – usikkert om danskene vil arbeide videre med saken

1. Lavkarbon-veikartet 2050

Det danske formannskapet maktet ikke å få gjennom felles rådskonklusjoner om EUs veikart for lavkarbonøkonomi. Som kjent blokkerte Polen slike konklusjoner våren 2011 under ungarsk formannskap. Også denne gang valgte Polen et veto. Dermed er veikartet forankret så godt det er mulig hos medlemslandene og Kommisjonen kan gå løs på en del av oppfølgingen. Det er likevel viktig å merke seg at støtten til milepælene i 2030 og 2040 samt utredning av nye virkemidler er svært forbeholden. Videre er Kommisjonens mandat til å komme med forslag svært pakket inn.

2. Oppfølging i det globale klimaarbeidet etter Durban

Det har vært noe lettere for Rådet å samle seg om konklusjoner om oppfølgingen etter Durban, men også her har Polen vist seg som et svært krevende medlemsland, særlig i formuleringene om hvordan AAUer (overskuddskvoter) skal håndteres inn mot Kyoto II. Igjen ble substansen i saken utsatt ved at man valgte nøytral tekst fra før Durban med videre prosess for å finne et løsningsalternativ som ikke diskriminerer og beholder den miljømessige integriteten. På de andre spørsmålene om hvordan EU skal forhandle videre og hva som skal meldes inn for Kyoto II var det ingen overraskelser. EU går for et 20 prosent-mål i 2020 (med tilbud om 30 prosent ved global avtale) basert på en utregning av dagens virkemidler, og en åtte års forpliktelsesperiode fra 2013 til 2020. Videre forhandlinger skal skje i økt samspill med de minst utviklede landene (LDC-landene), AOSIS-landene (små øystater i sør), the African Group og progressive countries (Cartagena-gruppen, inkludert Norge) for å bryte opp motstanden på utviklingslandssiden (les særlig India og Kina).

3. Rio+20

Miljøvernministrene vedtok rådskonklusjoner som ramme for EUs forhandlingsmandat i Rio under Rio+20-møtet i juni. Tyskland og Frankrike fikk gjennomslag for å oppgradere UNEP til UNEO.

Sverige og en del andre land ønsker på samme måte som Norge å fokusere mer på kvaliteten på arbeidet i FN og ikke på institusjonsbygging.

I tillegg vil EU arbeide for konkrete mål for bærekraftige utvikling (sustainable development goals), herunder på energi. EU ønsker å se denne prosessen i sammenheng med evalueringen av FNs tusenårs mål.

4. GMO: Endring av utsettingsdirektivet- ingen politisk enighet om Rådets posisjon

Europakommisjonen la i juli i 2010 fram forslag om å endre utsettingsdirektivet (2001/18). Forslaget er EØS-relevant. Kommisjonens forslag gir medlemsstatene mulighet til å begrense eller forby dyrking av genetisk modifiserte organismer (GMO) på deres territorium. EUs forskningsbaserte system for godkjenning av GMO skal fremdeles gjelde, det vil si at eventuelt forbud må være basert på andre grunner enn virkning for helse og miljø, og være i samsvar med EUs traktater og WTO-regelverket. Europaparlamentet stemte over Kommisjonens forslag 5. juli i fjor og støtter i hovedsak forslaget, men går inn for at medlemsstatene kan foreta vurderinger som går lenger enn Kommisjonens forslag når det gjelder miljøhensyn, og Europaparlamentet mener også at sosioøkonomiske forhold bør eller kan være grunn for restriksjoner.

Debatten i Rådet rundt Kommisjonens forslag har vært fastlåst, og det danske formannskapet hadde lagt fram et kompromissforslag som inneholder to hovedelementer. Danskene foreslår at medlemslandene enten kan inngå avtale med GMO-produsenter før søknaden er godkjent på EU-nivå om at en søknad om utsetting ikke skal gjelde dette medlemslandet før søknaden er godkjent på EU-nivå, eller så kan medlemsstaten i etterkant iverksette nasjonale begrensninger eller et forbud basert blant annet på sosio-økonomiske hensyn forutsatt at det ikke er i strid med de vurderinger som er gjort på EU-nivå eller EUs traktater. I forkant av møtet så det ut til at det danske kompromisset ikke ville få kvalifisert flertall, men danskene mente at de nå "hadde snudd hver stein" og ønsket støtte til sitt forslag for å komme videre i saken. Men blant annet Frankrike, Tyskland, og Belgia kunne ikke støtte kompromissforslaget, blant annet stilte de spørsmålstegn ved om det er juridisk holdbart i forhold til WTO-regelverket og det indre marked. Andre land, blant annet Storbritannia, støttet bare forslaget om at medlemsland kan inngå avtale med GMO-produsenter på forhånd.

Danskene måtte likevel konkludere med at selv om en stor gruppe medlemsland er for, så har man fortsatt et blokkerende mindretall i Rådet, og man kom derfor ikke fram til en enighet. Europakommisjonen ved kommisær Dalli som på forhånd hadde appellert til medlemslandene om å komme til enighet, var også skuffet over resultatet. Det danske formannskapet vil nå vurdere hvordan de skal arbeide videre med denne saken, noen medlemsland tok i debatten til orde for å utsette saken til Rådets møte i juni.

5. Forslag til forordning om et nytt program for finansiering av miljø- og klimapolitikk (LIFE) -

Europakommisjonen la i desember i fjor fram forslag til forordning om et nytt program for finansiering av miljø- og klimapolitikk (LIFE) som skal gjelde i perioden 2014–2020. Forslaget er en del av

langtidsbudsjettet for samme periode. Hovedformålet til programmet er å bidra med midler til bedre implementering av miljø- og klimalovgivning. Programmet har en total ramme på 3,2 milliarder euro, der mesteparten av midlene skal gå til miljøtiltak, men det er også opprettet et nytt delprogram for klimatiltak. Den nåværende LIFE+ -forordningen gjelder for perioden 2007–2013, og har en total ramme på ca 2,2 milliarder euro. Forslaget til forordning er merket EØS-relevant, og det følger av forordningsutkastet at programmet er åpent for deltakelse fra EFTA land som har undertegnet EØS-avtalen.

Flere evalueringer viser at finansieringsmekanismen har vært en vellykket ordning, og alle medlemslandene er derfor positive til en ny programperiode. Formålet med debatten var å gi politiske føringer for det videre arbeidet med forslaget som også er satt på dagsorden for miljørådets møte i juni.

Oppsummering

Diskusjonene omkring veikartet for 2050 var svært krevende. Konklusjonene var viktige for at EU skal kunne ha troverdighet med sine veikart og med grønn økonomi-konseptet. Kommisjonen uttrykte da også tilfredshet med dette selv om skuffelsen også er der siden man ikke fikk alle 27 med. Spenningen på klimaområdet vil nå være knyttet til om danskene kan løse i havn energieffektiviseringsdirektivet i løpet av våren.

Debatten rundt Kommisjonens GMO-forslag har vært fastlåst, forslaget har vært debattert på flere rådsmøter i 2010 og 2011, uten at det er gjort stor framgang. Før møtet var man usikker på hva resultatet ville bli, men det danske formannskapet ville likevel drøfte saken på møtet. Flere land sa seg villige til å arbeide videre med kompromissforslaget, men det er usikkert om danskene ønsker å arbeide videre med denne saken under deres formannsperiode.

Lenke til Rådets pressemelding:

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/envir/128883.pdf